

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. marts 2008
Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsnr.: 2008-157-0041
Dok.: MNJ40521

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1, som Folketingets Retsudvalg (B 15) har stillet til justitsministeren den 11. februar 2008.

Lene Espersen

/

Jens-Christian Bülow

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg (B 15):

” Vil det være uforeneligt med grundlovens § 19, hvis Folketinget ved lov ændrer udleveringsloven således, at regeringens bemyndigelse til at indgå udleveringsoverenskomster med stater uden for EU og Norden erstattes med en bestemmelse, hvorefter ministeren kun med Folketingets samtykke kan fastsætte regler, der gennemfører bestemmelser i en udleveringsoverenskomst med stater uden for EU og Norden?”

Svar:

1. Under 1. behandlingen af beslutningsforslaget blev der rejst spørgsmål om forholdet mellem grundlovens § 19 og den ordning, som der med beslutningsforslaget lægges op til. Efter den foreslåede ordning skal overenskomster om udlevering af danske statsborgere og udlændinge med stater uden for Den Europæiske Union og Norden godkendes af Folketinget. På den baggrund behandles i det følgende det nævnte spørgsmål.

2. Grundlovens § 19 har følgende ordlyd:

”§ 19. Kongen handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Uden folketingets samtykke kan han dog ikke foretage nogen handling, der forøger eller indskrænker rigets område, eller indgå nogen forpligtelse, til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig, eller som i øvrigt er af større betydning. Ej heller kan kongen uden folketingets samtykke opsigte nogen mellemfolkelig overenskomst, som er indgået med folketingets samtykke.

Stk. 2. Bortset fra forsvar mod væbnet angreb på riget eller danske styrker kan kongen ikke uden folketingets samtykke anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat. Foranstaltninger, som kongen måtte træffe i medfør af denne bestemmelse, skal straks forelægges folketinget. Er folketinget ikke samlet, skal det uopholdeligt sammenkaldes til møde.

Stk. 3. Folketinget vælger af sin midte et udenrigspolitisk nævn, med hvilket regeringen rådfører sig forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde. Nærmere regler om det udenrigspolitiske nævn fastsættes ved lov.”

Som det fremgår af bestemmelsen, er det fastsat, at kongen (regeringen) handler på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Da regeringen således efter bestemmelsen i grundlovens § 19 har en grundlovsumiddelbar hjemmel til at handle i mellemfolkelige anliggender, antages det, at bestemmelsen i § 19 har karakter af et regeringsprærogativ, jf. bl.a. Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret 1 (3. udg. v/ Ole Espersen 1980), side 377 f, Peter Germer, Statsforfatningsret, 2007, 4. udg., side 231 f, og Peter Taksø-Jensen, Grundloven med kommentarer, 2. udg., 2006, side 178 f.

Regeringen er politisk ansvarlig over for Folketinget også i udenrigspolitiske anliggender. Grundlovens § 19 betyder imidlertid, at regeringen i almindelighed ikke på sædvanlig måde kan forpligtes af lovgivning, når det drejer sig om anliggender, som er omfattet af bestemmelsen i § 19.

I regeringsprærogativet ligger efter Justitsministeriets opfattelse en kompetence for regeringen til at handle i udenrigspolitiske spørgsmål, som betyder, at regeringens udenrigspolitiske beføjelser ikke kan begrænses af lovgivningsmagten. Folketinget kan derfor ikke ved lov eller beslutning pålægge regeringen at foretage en bestemt udenrigspolitisk disposition eller forbyde regeringen at foretage en bestemt handling. Regeringens prærogativ er dog underlagt den begrænsning, at Folketingets samtykke skal indhentes forud for visse udenrigspolitiske handlinger, jf. de nærmere regler herom i grundlovens § 19, stk. 1 og 2.

Efter Justitsministeriets opfattelse indebærer det anførte, at regeringen ikke vil være retligt forpligtet til at følge en folketingsbeslutning eller en bestemmelse i lovgivningen, hvorefter indgåelse af overenskomster om udlevering af danske statsborgere og udlændinge til strafforfølgning med stater uden for Den Europæiske Union og Norden skal godkendes af Folketinget.

3. Som nævnt under pkt. 1 har Justitsministeriet på baggrund af 1. behandlingen af beslutningsforslaget forstået spørgsmålet således, at der sigtes til forholdet mellem grundlovens § 19 og den ordning, som der med beslutningsforslaget lægges op til.

Spørgsmålet kan imidlertid også forstås således, at der spørges til, om det vil være foreneligt med grundlovens § 19 at indføre en ordning, hvorefter en minister kun kan udstede visse administrative regler efter forudgående godkendelse af Folketinget.

En sådan ordning vil efter Justitsministeriets opfattelse ikke i sig selv rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 19.